

فضول باشی و آمار بیکاری

خیلی عصبانی بود، دست‌هایش می‌لرزید، صدایش گرفته بود و وقتی با من روبرو شد سرش را به علامت تأسف تکان داد و گفت: با شما صحبت کردن کراهت دارد، کسانی که به هر علت و دلیلی که بوده باشد به کتمان واقعیت‌ها اقدام کرده و حقایق را وارونه جلوه دهند شایسته رفاقت و دوستی نیستند. به خدا دور از مردانگی است که مسئولین دوندگی بکنند و در شاخص‌هایی موفقیت کسب نمایند ولی مدعیان امانت‌داری در عرصه خبر و خبررسانی، جعل اخبار بکنند و برای تشویش اذهان عمومی تا می‌توانند در فضای مجازی جولان بدهند.

گفتم فضول باشی علمی صحبت می‌کنی؟ اخبار جعلی اصطلاحی است که تا به حال از شما نشنیده بودم، حتماً جایی شنیدی یا خوانده‌ای اصلاً می‌دانی که خبر جعلی چیست؟

گفت: فناوری‌های ارتباطی دیجیتال و ویژگی‌های آن در فرآیند تولید، توزیع و مصرف رسانه‌های تغییرات گسترده‌ای ایجاد کرده و بستر مناسبی برای انتشار و مصرف اخبار جعلی فراهم کرده‌است. اگر نمی‌دانی باید بدانی که خبر جعلی خبری است که در ماهیت خود دچار تحریف و از بستر و زمینه اصلی‌اش جدا شده باشد. حالا این روزها در فضای مجازی عده‌ای انگشت‌شمار با استفاده از همه امکانات به دنبال تغییر در ماهیت خبرهای مربوط به مسئولین و تلاش آن‌ها هستند.

گفتم: مردانگی کن و این بار کلی صحبت نکرده و فلسفه بافی مفرما. آنچه را که می‌خواهید بر زبان بیاوری و وقت ما را بگیری با ذکر مثال و مصداق اشاره بکن. دوران پوشیده حرف زدن گذشته است. شهامت داشته باش و بگو چه اتفاقی افتاده که تصمیم به برپایی کلاس خبر جعلی گرفته‌ای؟

گفت: خوب گوش کن. به نمونه‌ای از ده‌ها نمونه رخ داده اشاره می‌کنم تا بدانی مثل خیلی‌ها شعار نمی‌دهم و بر مبنای واقعیت‌های موجود اظهار نظر می‌کنم. در روزهای اخیر مرکز آمار براساس طرح آمارگیری نیروی کار در پاییز ۱۴۰۱ بحث کاهش نرخ بیکاری را منتشر کرد و به صراحت اعلام نمود که استان اردبیل به همراه استان‌های آذربایجان غربی، خوزستان، کرمان و هرمزگان بیشترین کاهش نرخ بیکاری را داشته‌اند ولی برو و فضای مجازی را ببین که چگونه لباس منفی بر این خبر پوشاندند و در سطح گسترده خبری با عنوان “بیشترین نرخ

بیکاری در اردبیل به ثبت رسید" را منتشر کردند. مقایسه این دو متن برای علاقه‌مندان، بحث اخبار جعلی را واضح و روشن مشخص می‌کند.

گفتم: چرا باید به چنین کاری تن بدهند و از اعتماد مردم به رسانه‌ها و فضای مجازی بکاهند؟ به چه دلیل آن‌هایی که ادعای روشنفکری و رهبری رسانه‌ای استان دارند به آسانی واقعیت‌ها را در زیر پوششی از کم‌لطفی‌ها مخفی می‌کنند؟ چنین افرادی که خود را از پیشروان مطالبه‌گری و اصلاحات جامعه قلمداد می‌نمایند با چه هدفی در تشویش اذهان قلم می‌زنند و حقانیت و تلاش مسئولین را بی‌ارزش نشان می‌دهند؟

فضول باشی آهی از ته دل می‌کشد و با نگاهی غضب آلود می‌گوید: انگیزه‌های مالی و سیاسی دو انگیزه‌ی عمده‌ای هستند که در تولید اخبار جعلی هدفمند دخیل هستند. بررسی تمایلات سیاسی آن‌هایی که این خبر را در سطح وسیعی منتشر کرده و برای بزرگ‌نمایی آن اقدام نموده‌اند تأییدکننده دو انگیزه یاد شده برای تولید خبرهای جعلی هستند.

گفتم: مقابله با تولیدکنندگان و منتشر کنندگان خبرهای جعلی وظیفه همه کسانی است که در شناخت این قبیل خبرها از تبحر کافی بهره می‌برند. چهره جا‌اعلان خبر که خائنین به حقیقت و انتشار دهندگان دروغ هستند وقتی به جامعه معرفی شدند با عکس‌العمل مردم می‌توانند مواجه بشوند.

فضول باشی درحالی‌که برای فاصله گرفتن از ما تلاش می‌کرد گفت: به‌راستی که مردم و به‌خصوص نسل جوان باید با کسب آگاهی‌های مورد نیاز و ارزیابی اعتبار منابع خبر و به کار بردن روش‌های اعتبار سنجی، امنیت خود را در درون بسترهای ارتباطی ارتقاء بدهند.